

M 292 289

Timothée de Fombelle

ALMA

VÍTR SE ZVEDÁ

BAOBAB

illustré par François Place

5

Jinde

Nao neslyší manžela přicházet, ale ucítí, jak jí po zádech přeběhl stín, když vstoupil do dveří.

Otočí se.

Mosi stojí proti světlu zapadajícího slunce. V ruce drží ranec z černé kůže pokrytý hlínou. Jsou to ostatky jeho minulosti zabalené v kabátě a stažené páskem. Měkký balík, který žena chtěla vymazat z paměti, ale okamžitě ho pozná. Když přišli do údolí, Mosi ty věci zakopal do země.

Nao pomalu vstane. Navzdory oslepujícímu večernímu slunci konečně rozezná jeho tvář. Mosi jen řekne:

„Lam odešel. Našel pirogu.“

Nao na něj zmateně hledí, jako by mluvil neznámým jazykem.

„Jestli ho nedostihnu před setměním, průchod se uzavře,“ říká Mosi.

Nao by těm slovům, která na ni dopadají, raději nerozuměla, ale je příliš pozdě, už se jí zaryla do srdce. Odejít nutně znamená opustit údolí na celý rok. Před příštími velkými dešti se zpátky nikdo nedostane.

„Vrátím se s Lamem,“ šeptá Mosi. „Řekni dětem, že odteď musí samy pečovat o své životy. Řekni Almě... Kam se poděla Alma?“

Nao zlehka zavrtí hlavou, aby dala najevo, že neví.

„Řekni jí, že Lama přivedu. Řekni jí, že můj oštěp je odteď její.“

Nao tiše přistoupí k Mosimu. Položí mu hlavu na rameno.

„A Nao?“ zeptá se konečně. „Co mám říct Nao?“

Opět ticho. Naléhá:

„Co řeknu Nao, jestli se z téhle noční můry probudí?“

„Řekni jí to, co ví. Ať střeží památku svého lidu v sobě a své děti kolem sebe. Je silnější než já. Ať je všechny uchová živé, než se vrátím.“

Cítí, jak mu hlava ženy těžkne na rameni. Dodá:

„Pochopí, co to znamená. Zná tajemství.“

Nao zavře oči. Ano, ukrývá v sobě poklad, který jí nepatří. Paměť svého lidu. Je poslední z lidí kmene Oko. Přišla sem do údolí s Mosim, aby tu památku ukryla. Myslela si, že není nic důležitějšího. Byla připravená na všechno.

Jenže pak se jedno po druhém narodily děti a dnes večer se všechno bortí kvůli uprchlíkovi starému sotva deset deštů.

„Jedno jediné z našich dětí je cennější než můj lid, než naše tajemství,“ řekne Nao.

Mosi zvedne ženinu hlavu ze svého ramene. Drží její tvář před sebou v dlaních. Políbí ji na oči, pak ji opatrně pustí, aniž z ní spouští pohled, jako by to byla bublina, kterou chce nechat vznášet se v povětrí.

Krok za krokem se Mosi pozpátku vzdaluje od Nao. Vychází z domu. Venku cestou strhne velké kulaté vyplétané víko, které chrání studnu. Odchází, v jedné ruce něco na způsob štítu a ve druhé kožený ranec. Nao nemá sílu vyjít ven a dívat se, jak válečník mizí, ani za ním zavolat jedno další tajemství. Tajemství, jímž by loučení bylo ještě srdceryvnější.

Oštěp u vchodu drží stráž. Nao jako by byla v domě docela sama. Ale ve skutečnosti není. To je to tajemství, které se neodvážila Mosimu říct. Není sama, protože čeká dítě.

Mosi vstoupí do vody. V některých místech už větve prorazily hladinu. Připevnil ranec na víko ze dřeva a rákosí. Strká ten prám před sebou a plave za ním, co nejvíc při hladině, aby nezavadil o příliš

blízké houštiny. Vidí je pod sebou v průzračné vodě. Proplovává lesem, který kolem něj narůstá do výšky. Je jako ztracený pták, který poletuje těsně nad vrcholky stromů.

Mosi plave. Neustále kmitá nohama. Jako dítě vyrůstal v říčních vodách na Zlatém pobřeží, u Fantů, kteří tráví život mezi mořem a řekami. Když ho matka chtěla konečně dostat z vody, přesvědčovala ho, že mu ze zad vyráží modrá ploutev. Chtěla ho postrašit, ale malý Mosi spal v noci na břiše, aby ploutev mohla růst. Každé ráno se konečky prstů dotýkal té čáry v prohlubni zad, jako by to byla pravda.

Pomalů se šere. Voda se zdá chladnější. Mosi před sebou dál postrkuje svůj prám.

Sem tam zavolá Lamovo jméno a znehybní. Sní o tom, že zaslechne zlomený hlásek, který mu odpoví.

Tolik lituje, že ho nenaučil plavat. Chtěl své děti chránit, zabránit jim, aby soutěsku prozkoumaly. Jednou Mosi dokonce před celou rodinou spálil pirogu, kterou si Soum tajně vydílal z kmene uschlého stromu, aby mohl lovit na močále hemžícím se kápry. Velký Soum se rozplakal a tehdy snad zaslechli nepatrný vzlyk, jediný zvuk, který kdy vyšel z jeho úst.

Jenže dnes by byl Mosi radši, kdyby všichni uměli plavat. Byl by je rád naučil všechno, co před nimi tajil.

Jasná noc pomalu střídá den.

Mosi vidí blyštivé korálky vody na špičkách trnů. Šero se plní zvuky. Hmyz a netopýři poletují nad znovu se rodícím lesem.

Občas má pocit, jako by se v hlubinách pod ním pohybovala nějaká stvoření. Během měsíce dešťů se tu možná stačili usídlit vodní duchové a obří hadi. Mosi se snaží moc sebou nemrskat. Plave velkými oklikami, aby se nechytil do trnitých šlahounů.

Rád by se zastavil a odpočinul si splýváním na zádech, strážný hvězdami. Musí však pokračovat v závodě s časem. Nelítostně plýnoucím časem, který vyprazdňuje rokli a vysává z jeho těla zbytky síly.

Občas se Mosi napije čisté vody, která ho obklopuje.

Pak ho uprostřed noci začne doprovázet proud. Čím víc se posouvá kupředu, tím víc cítí proud pod sebou. Mosi se přimkne k voru a klouže s ním mezi temnými masami, jejichž drápy se ho snaží zadržet. Na ramenou, na pažích, na břiše mu po nich zůstávají stopy. Pohybuje se rychle. Představuje si syna, který tím labyrinthem uhání na piroze. Skalní stěny z obou stran se k sobě přibližují, svírají se.

Mosi dobře ví, kam ústí voda, která ho unáší nocí.

Vodopády.

Je slyšet jejich vzdálené burácení. Vzpomíná si na kaskády, po kterých s Nao šplhali před dávnými časy, aby se dostali do soutěsky a pak do údolí, které už nechtěli opustit.

Snaží se plavat ke břehu, kde jsou vody trochu klidnější. Ale víry ho vždycky zanesou zpátky do peřejí. Hluk vodopádů je čím dál zřetelnější. Mosi si vzpomene na skalní plošinu po levé straně, odkud s Nao při svém útěku spouštěli pirogu na vodu. Musí se k té skále dostat a uniknout proudu.

Víry před ním bíle pění. Mosi pochopí, že má-li vyváznout, musí opustit vor. Jednou rukou začne odvazovat náklad. Vtom se vor s praskotem zarazí, narazil na trčící větev. Mosi v poslední chvíli strhne kožený ranec a ponoří se s ním do hlubiny.

Ve tmě pod vodou plave naslepo. Všechno je najednou tak klidné. Vak tiskne k tělu. Jeho nohy jako slepené k sobě se společně vlní v temné vodě. Nechává se vést instinktem fantského potápěče.

Když konečně vynoří hlavu z vody a nadechne se, je v malé jemně kolotající tůni. Skalní plošina, kterou hledal, je přímo nad ním. Vyšílený Mosi se na ni vyškrábe. Plazí se po břiše a odstrkuje se lokty. Hlavou právě narazil do kmene stromu. Naprímí se a pomalu vstane.

Vyčerpaně se usměje do tmy. Však se mu zdálo, že to dřevo zní nějak dutě. Tiše, se zavřenýma očima vydechne. Před ním tu sporádaně leží malá piroga. Lamovi se podařilo přeplout rokli. Musí být naživu.

Mosi otevře oči. Skloní se a v tu chvíli spatří na skále tenkou vrstvu rozhrabané hlíny. Znovu se sehne. Na zemi jsou stopy. Koňské stopy smíchané se šlépějemi dítěte.

Piroga, dítě, kůň.

Mosi padne na kolena.

Dlouho se nedokáže pohnout. Myslí na koňské ržání, na křik obklopující dítě. Myslí na Lamovo tlukoucí srdce. Chytili ho. Příliš dobře zná ten lomoz a křik, které tak rád vyměnil za vítr prohánějící se savanou, za potůčky po dešti, za bzukot údolí Isája.

Pak k sobě pomalu přitáhne kožený ranec, který ho naštěstí neopustil. Rozváže pásek, rozbalí velký černý kabát a rozloží po skále všechno, co obsahuje: kalhoty, tmavě červený kabátec se sametovými výložkami, jezdecké boty, zlatě lemovaný klobouk, který rozvine do původního tvaru, splétaný bič, dvě těžké pistole. A bronzovou prachovnici uzavřenou korkovou zátkou.

Mosi si natáhne promáčené oblečení. Přehodí přes sebe černý kabát, zastrčí pistole a bič za opasek.

Otevře prachovnici a vsype trochu střelného prachu do dlaně. Ani není mokrý.

Vůně střelného prachu naráz probudí přízrak muže, jímž kdysi hodně dávno býval. Muže, který byl cítit kovářskou výhní a kůží a který kolem sebe rozséval strach a neštěstí. Muže, jehož jedna neznámá, jistá žena z kmene Oko, zachránila, ačkoliv věřil, že on zachraňuje ji.

Když před dvaceti lety vstoupili do údolí, myslel si, že toho muže pohřbívá navždy. Jenže teď tu na skále ve tmě opět stojí.

Dvě oči sledují vzdalující se siluetu.

Alma otce nepoznala.

To ona schovala pirogu na skalní plošině hned vedle Mlžiných stop. Pak se svezla k zemi a usnula, navzdory rachotu vodopádů o kus níž.

Před pár vteřinami ji probudila předtucha. Ta síla ji naráz vymrštila na nohy. Alma číhala v podřepu, dlaně položené na zemi, luk přes rameno.

O vteřinu později neslyšně uskočila jako šelma a přikrčila se ve stínu.

Sotva stačila zahlédnout muže ve zlatě lemovaném klobouku, který se vnořil do houštiny, kde ještě před chvílíčkou spala.

Co se to s ní stalo? Alma pořád ještě cítí palčivou změnu ve svém těle. Prohlíží si vzdálenost, kterou překonala jediným skokem. Stačil okamžik, aby uchopila luk, vytáhla šíp a zamířila. Teď stojí bez hnutí. Zachytí sebemenší pohyb kolem sebe. Dva stromy, které zas skřípají jeden o druhý, dech roje kolibříků zavěšeného kdesi vysoko nad ní v koruně stromu. Pořád ještě jí v uších zní kroky vzdalujícího se muže. Cítí pach hyen spících kdesi v díře. Nic jí neunikne.

Alma pomalu povolí napjatou tětivu. Najednou ví, že se bude muset mít před vším na pozoru. Ten instinkt ji přepadl spolu s netušenými schopnostmi. Ta síla ji čekala u východu z údolí. Uvnitř jejího těla se probudila nová paměť.

Myslí na Lama.

Kde se s Mlhou schovávají?

A kdo byl ten muž zahalený stínem, kterého viděla projít? Kolik se jich tu mimo údolí potlouká? Co hledají?

Konečně chápe, proč ji otec nechával tak dlouho žít v obavách ze všeho, co mohlo existovat jinde.